

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۹/۰۱/۰۵

د عبدالباري جهاني ترجمه
ليو تولستوی:

سړی څومره مخکي ته ضرورت لري؟

یوه مشره خور، په کلي کي، د خپلي کشرې خور لیدلو ته ورغله. د مشري خور مېړه، په ښار کي، یو کسبگر وو او کشره خور، په کلي کي، د یوه دهقان مېرمن وه. کله چې خويندې چاپو ته سره کښېستلې نو مشري خور د خپل ښاري ژوند لاپي پیل کړې چې هلته څومره هوسا ژوندی لري، څومره ښې جامې اغوندي، ماشومان یې څومره ښې جامې لري، څومره ښه خوري او چښي؛ او کله کله تیاترونو ته ځي، چکرونه وهي او راز راز نور ساتیري لري.

کشرې خور یې هم په خبرو بنا وکړه؛ په ښار کي یې د یوه کسبگر د ژوند ستونزي بیان کړې او په عوض کي یې د کلي د ژوند ښېگڼي یادې کړې.

دې ویل زه به خپل ژوند ستاسي پر ژوند ورنه کړم. مور به ښايي سخت ژوند لرو، مگر لږترلږه له اندېښنو څخه فارغ یو. ستاسي د ژوند رازو باز به تر مور بهتر وي، مگر سره له هغه چې تاسي به تر خپل ضرورت زیاتي پیسې گټی، خو کله داسي هم پېښیري چې ټولې پیسې یو دم له لاسه ورکړی. تا خو هغه مثل اورېدلی دی چې وایي گټه او تاوان سره خور او وروردی. داسي خو ډېر پېښیري چې یو څوک یوه ورځ شته من وي او سبا گدایي کوي. که څه هم چې د دهقان ژوند به ډېر آرام نه وي مگر بېغمه وي. مور ښايي هیڅ وخت دولت مند نه سو مگر هر وخت به دونه لرو چې په ماره سو.

مشري خور یوه له ریشخنده ډکه موسکا وکړه او کشرې خور ته یې وویل چې بلې په نس به مړه یې؛ مگر ډوډی به له څارویو سره خوری. تا ته د ښاري ژوند د آدابو مزه څه معلومه ده؟ ستا مېړه به په څارویو پښي او لاسونه تڼاکي کړي مگر ته به د څارویو د خوشایو پر کوټه مړه سي او ماشومان به دي هم تر تا بهتر نه وي.

کشرې خور یې ورته وویل ښه نو دا څه خبره ده. دا خبره درسته ده چې مور سخت ژوند لرو؛ مگر خو زرونه مو بېغمه دي او بل چا ته سر نه ټیټوو. خو تاسي په خپلو ښارونو کي د هوس او وسوسو په جال کي گیر یاست. نن به ټوله شیان سم او پر لار وي خو سبا به گوري چې مېړه دي په قمار او شرابو اخته سوی دی او یا یې له نورو ښځو سره لار جوړه کړې ده او گوري به چې هر څه تبا ه سوي دي. یعنی دغه ډول کیسي هره ورځ نه پېښیري؟

د کور څښتن، پاهوم، د تاو خانې پر سر پروت وو او د ښځو خبرو او بحثونو ته یې غور نیولی وو. ده له ځان سره ویل دا خو بالکل درسته ده چې مور له ماشومتوبه تر دغه گریه پوري له سهاره تر ماښامه لگیا یو او مخکه یوي کور. مور دهقانان د چټي شیانو په باره کي د فکر کولو وخت نه لرو. زموږ یوازینی ستونزه دا ده چې مور کافي مخکه نه لرو. که مي ډېره مخکه درلودلای نو له شیطان څخه هم نه ډارېدم.

ښځو چایي ختمې کړې. یو گری یې لا د لباسونو په باره کي یو څه خبري سره وکړې؛ وروسته یې د چاپو لوبني گوبڼه کړل او دواړي ویدی سوي.

مگر شیطان د تاو خانې شاته ناست وو او ټولې خبري یې واورېدلې. دی په دې خوشاله وو چې د دهقان مېرمني خپل مېړه باتولی وو او هغه ویلي وه چې که یې ډېره مخکه درلودلای نو بیا له شیطان څخه هم نه وپرېدی. شیطان ویل ډېره سمه خبره ده. زه او ته به یې سره معلومه کړو. زه به تاته ښه ډېره مخکه درکړم او د هغې مخکي په وسیله به تا تر خپل لاس لاندي کړم.

۲

کلي ته نیژدې یوې مېرمني ژوند کاوه. ډېره مخکه یې نه وه خو تقریباً شپږ سوه جریبه مخکه یې درلوده. دې ښځي له دهقانانو سره هر وخت ښه گوزاره کړې وه، تر څو چې یو زور عسکر یې خپل ناظر مقرر کړ او هغه به هر وخت دهقانان جریبه کول. پاهوم چې هر څونه کوبښ وکړ بیا به یوه ورځ د هغه آس د مېرمني په اوربشو گد سوی وو، بله ورځ به یې غوا د هغې باغ ته ننوتلې او خرابي به یې کړې وه او یوه بله ورځ به یې خوشکیان په چمنونو ورگډ سوي ول او دهقان به هره ورځ مجبور وو چې جریبه تحویل کړي.

د پاڼو شمیره: له 1 تر 8

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رایرلو مخکي په خیر و لولی

پاهوم به جريمې تحويلولې مگر غرومې به يې کاوه او چې کور ته به ولاړ نو له کورنۍ سره به يې اوقات تريخ وو. په کلي کې د مځکې د څښتنې د دې ناظر د لاسه، پاهوم ټول اوړی په ستونزو تېر کړ. او چې ژمی سو او څاروي به په طويله کې دننه ول نو پاهوم يو څه بېغمه سو. پاهوم که څه هم چې له دې امله خواشینی وو چې څاروي يې په وېشو کې نه څرېدل مگر لږ ترلږه يې د هغوی له خوا زړه پر کراره وو.

په ژمي کې آوازه سوه چې هغه مېرمن خپله مځکه خرڅوي او د سړک پر غاړه د کاروان سراي ساتونکې غواړي چې دا مځکه واخلي. کله چې دهقانانو دا واورېدل نو ټول انديښمن سول. دوی ويل چې که د کاروانسرای ساتونکې دا مځکه واخلي نو د مځکې د څښتنې تر ناظر به يې لا اوقات ورتريخ کړي او له سهاره تر ماښامه به جريمې روانې وي، او زموږ ټول کار روزگار په همدغه مځکه پورې تړلی دی.

دهقانان د خپل کمون له خوا د مځکې څښتنې ته ورغلا او له هغې څخه يې وغوښتل چې دا مځکه د کاروانسرای پر ساتونکې باندي خرڅه نه کړي، او دوی به هغې ته يو څه زياتې پيسې ورکړي. دوی پر دې موضوع باندي دوه ځله غونډې سره وکړې مگر کومې جوړې ته ونه رسېدل. شيطان يې په منځ کې اختلاف واچاوه او دوی تر پايه سره جوړ نه سول. بالاخره دوی سره ومنله چې په مځکه کې دې هر يو د خپل وس په اندازه يوه حصه واخلي او بيه دې پوره کړي. د مځکې څښتنې هم د دهقانانو خبره ومنله.

پاهوم خبر سو چې د ده يو گاوندی د بنځي څخه سل جريبه مځکه اخلي؛ نيمايي پيسې يې نغدي ورکوي او نيمايي يې يو کال وروسته ادا کوي. د پاهوم سخت کست په وسو. له ځان سره يې وويل چې ته دا وگوره، مځکه به ټوله خرڅه سي او زه به هيڅ برخه نه پکښې لرم. پاهوم له خپلې مېرمنې سره خبرې وکړې، او ورته وې ويل چې نور خلک مځکه اخلي نو موږ هم بايد څلوېښت جريبه واخلو. زموږ لپاره ژوند داسې سختېږي چې د تېرولو به نه وي. دا ناظر به په ډېرو جريمو موږ له خپله ژونده بېزاره کړي.

دوی د مځکې د اخيستلو لپاره د پيسو د برابرولو پر لارو چارو باندي ښې ډېرې خبرې سره وکړې. دوی سل روبله ذخيره درلودل. يو کورنگی يې خرڅ کړ او خپلې نيمايي مچمچې يې وپلورلې. خپل يو زوی يې مزدور کړ او د هغه مزدوري يې پېشکې واخيستله؛ باقي پاته پيسې يې له خپل اخبني څخه پور کړې او د مځکې د اخيستلو لپاره يې نيمايي پيسې برابرې کړې.

پاهوم په دې توگه اتيا جريبه مځکه واخيستله. د مځکې يوه برخه ځنگل وو. د هغې برخې پر سړيې د مځکې له څښتنې سره جلا جوړه وکړه او پيسې يې ورکړې. دوی ښارته سره ولاړل هلته يې قواله سره لاسليک کړه. نيمايي پيسې يې ورکړې او په دوو کالو کې يې د باقي پاته پيسو ورکولو ذمه وهله.

اوس نو پاهوم د خپلې مځکې څښتن سو. تخم يې رانيوی او په رانيولې مځکه کې يې کښت وکړ. ډېر ښه حاصل يې واخيست او په يوه کال کې يې هم د بنځي او هم د خپل اخبني پور ادا کړ. د مځکې مالک سو. په خپله مځکه کې يې کښت کاوه، په خپله مځکه کې يې پرور جوړول، خپلې ونې يې وهلي او په خپله مځکه کې يې خپل څاروي مړول. کله چې به د خپلې کروندې د يوې کولو لپاره مځکو ته ولاړ، يا به يې خپلو جوارو ته، چې رسېدلې به وه، وکتل او يا به يې خپلو شنو کښتونو ته سترگې واړولې نو زړه به يې باغ باغ سو. ده چې به کله په خپله مځکه کې يا شنو وښو او يا غوړېدلو گلانو ته وکتل نو داسې فکر به يې کاوه چې يوازې د ده کرونده ده چې دومره ښکلې ښکاري. پخوا چې به دی له دې مځکې سره تېرېدی نو د نورو کروندو په څېر به ورته ښکارېدله؛ مگر اوس يې منظرې بالکل تغيير کړی وو.

۳

پاهوم ډېر خوشاله وو؛ او که گاوندیو دهقانانو د ده د جوارو پر کرونده او شنو کښتونو باندي تېری نه کولای نو هرڅه به پر لار وو. ده له هغوی سره ډېر نرم سلوک کاوه مگر هغوی له خپله عمله لاس وانه خيست. نن به د کمون گوروانانو د ده په شنو کښتونو کې غواوي خوشې کړې وې. کله به يې په جوارو کې آسونه ورته خوشې کړي ول. پاهوم به هغوی له خپلو کښتونو څخه پسي واخيستل او مالکانو ته به يې هيڅ ونه ويل او ښه ډېر وخت يې د هغوی له لاسه سرکار ته هيڅ شکايت ونه کړ. مگر په پای کې يې د صبر کاسه ډکه سوه او د اولسوالی محکمې ته يې شکايت وکړ. دی په دې پوهېدی چې دهقانان له ده سره کومه خاصه دښمني نه لري، بلکه مځکې نه لري او بله لاره ورته پاته نه ده مگر ده له ځانه سره فيصله وکړه چې که نور هم صبر ورته وکړي هغوی به د ده کښت او کرونده تباه کړي. نو دوی ته بايد يو درس ورکړه سي.

بالاخره يې دهقانانو ته په سزا ورکولو بنا وکړه. يو، دوه، درې يې جريمه کړل. يو څه وخت وروسته د پاهوم گاوندیانو هم له ده سره دښمني را واخيسته او کله نا کله به يې په لوی لاس خپل څاروي د ده په شنو کښتونو کې ورخوشي کړل. يوه دهقان خو يوه شپه د ده په ځنگله کې پنځه د ليمو ونې د سون د بوټو لپاره وهلي وې. پاهوم يوه ورځ وليدل چې ونې يې وهل سوي دي، او سخت په غوسه سو. له ځان سره يې وويل چې که يې دلته هلته يوه يوه ونه وهلي وای، البته کافي تاوان به يې رسولی وای. خو دې نامرده يوه بشپړه تخته ونې وهلي دي؛ نو زه به هم ورسره جوړ سم.

له ځان سره يې سوچ وکړ چې دا به د چا کار وي. بالاخره دې نتيجه ته ورسېدې چې دا له سيمون څخه پرته د بل چا کار نه دی. پاهوم د سيمون د کور شاوخوا ودانۍ وکتلې مگر هلته يې هيڅ نخښه پيدا نه کړه او دک زړه ورڅخه روان سو. پاهوم پوره يقين درلود چې دا د سيمون کار دی او محکمي ته يې شکايت وکړ. سيمون محاکمه سو مگر څرنګه چې پر ضد يې هيڅ شواهد موجود نه وه خوشي سو. پاهوم نور هم خپه سو او اولسوال او قاضيانو ته يې په بد رد ويلو پيل وکړ.

ده هغوی ته ويل چې تاسي رشوت خواره ياست. که تاسي ريښتوني کسان وای نو څرنګه به مو يو غل پرېښودلای چې آزاد وگرځي.

پاهوم له قاضيانو او ګاونډيانو سره جنګ وکړ. ګاونډيان دونه ورته په غوسه سول چې د کور د سوځولو ګواښ يې ورته وکړ. که څه هم چې پاهوم تر نورو ډېره مخکۀ درلوده مگر اعتبار يې په خپله سيمه کې تر پخوا کم سو.

په دغه وخت کې آوازه سوه چې ډېر زيات خلک نويو سيمو ته خوځيږي.

پاهوم فکر وکړ چې دې ته ضرورت نسته چې زه خپله مخکۀ خوشي کړم. مگر کله چې زمور له کلي څخه نور کسان بار سي مخکي به يې ماته راپاته سي. زه به د هغوی مخکي واخلم او خپل جايداد به نور هم پسي پراخ کړم. په هغه صورت کې به زه نور هم په استراحت سم. ځکه دغه ګری کار ډېر کوم مگر په هغه اندازه هوسا نه يم.

يوه ورځ پاهوم په کور کې ناست وو چې يو دهقان يې کلي ته ورغی؛ د پاهوم دروازه يې وټکوله او پر هغه باندي د شپې مېلمه سو. پاهوم ډوډۍ ورکړه او د شپې ورسره پاته سو. پاهوم له دهقان څخه پوښتنه وکړه چې له کومه ځايه راځي. هغه ورته وويل چې د وولګا د سيند پر هغې بلي غاري باندي ژوند کوم. په يوه خبره پسي بله راغله او سړي وويل چې نن سبا ډېر زيات خلک هغې سيمي ته ور روان دي. ده پاهوم ته وويل چې د دغه کلي ځيني خلک اوس هغې سيمي ته نقل سوي دي. دا خلک هلته له کمون سره يو ځای سوي دي او سړي سر يې پنځوس جريبه مخکۀ ترلاسه کړي ده. ده وويل هغه مخکي داسي حاصلات کوي چې د تورو غنمو وړي يې د آس تر قد لوړ وي. او داسي پنډي ترکي يې دي چې پنځه دانې يې يوه کوډه جوړوي. ده وويل چې يو دهقان په تش لاس هغې سيمي ته راغی او اوس شپږ آسونه او دوی غواوي لري.

پاهوم چې دا خبري اورېدلې په زړه کې يې د شوق اور بل سو.

له ځان سره يې فکر وکړ چې که په بل ځای کې تر دې بهتره ژوند کولای سم نو زه ولي په دې واړه غار کې زحمتونه ګالم. زه به خپله مخکۀ او جايداد خرڅ کړم او په هغه سيمه کې به په خپلو پيسو له سره نوی ژوند پيل کړم. په دې ګڼه ګڼه کې هره ورځ له يوې نوي ستونزي سره مخامخ يم. مگر زه بايد لومړی يوازي ولاړ سم او احوال معلوم کړم.

پاهوم د اوړي په شپو ورځو کې ځان تيار کړ. د بخار په يوه کښتۍ کې تر سامارا پورې ولاړ او بيا يې نو درې سوه ميله پياده مزل وکړ، او بالاخره هغه ځای ته ورسېدې. دا ريشتيا هم داسي ځای وو لکه هغه دهقان چې کيسه ورته کړې وه. دهقانانو ډېري زياتي مخکي درلودلې. هر دهقان له کمون څخه پنځوس جريبه مخکۀ اخيستي وه او هر چا پيسې لرلې هغه کولای سوای چې نوره مخکۀ هم واخلي. دوه جريبه مخکۀ يې په پنځوس سينټه ورکوله او نور نو چې زړه دي غوښت هغونه مخکۀ دي اخيستلای سوای.

کله چې پاهوم په ټولو شیانو ځان ښه خبر کړ نو د مني په موسم کې يې بيرته خپل کور ته حرکت وکړ او په کلي کې يې د خپلو شیانو په پلورلو پيل وکړ. خپله مخکۀ يې په ګټه خرڅه کړه، ودانۍ او څاروي يې خرڅ کړل او د کمون له غړيتوب څخه ووت. تر پسرلي پورې يې انتظار وايست او د خپلې کورنۍ سره نوي سيمي ته وخوځېدې.

۴

کله چې پاهوم او د ده کورنۍ نوي ځای ته ورسېدل نو سمدستي يې د يوه لوی کلي د کمون د غړيتوب لپاره درخواست ورکړ. مامورينو ډېر ښه سلوک ورسره وکړ او ډېر ژر يې لازم اسناد ترلاسه کړل. کمون د پنځو تنو لپاره مخکي ورکړي. په دې حساب د ده او د ده د زامنو برخه ۲۵۰ جريبه سوه. دا مخکي هم په يوه ځای کې نه بلکه په بېلو بېلو ځايونو کې. د دې مخکۀ ترڅنګ يې د کمون له څرخايونو څخه جلا ګټه اخيستله. پاهوم په مخکۀ کې ودانۍ جوړې کړې او څاروي يې واخيستل. يوازي يې د کمون له مخکي څخه دونه حاصلات ترلاسه کول چې د خپل پخواني کلي درې چنده يې کېدل او مخکۀ د جوارو د کښت لپاره ډېره ښه وه. ژوند يې تر خپل پخواني کلي لس چنده بهتر سو. د کښت او کروندې لپاره يې ډيري پراخي مخکي او څرخايونه درلودل او چې زړه يې غوښت په هغه اندازه څاروي يې ساتلای سوای.

پاهوم په لومړيو شپو ورځو کې د ودانيو په جوړولو او د کښت او کروندې په سمبالولو لگيا وو، نو ډېر خوشحاله وو. مگر کله چې يې د نوي چاپېريال سره يو څه عادت ونيوی نو په دې فکر کې سو چې دا مخکۀ کفايت نه ورته کوي. په لومړي کال يې په هغه مخکۀ کې چې د کمون څخه يې تر لاسه کړې وه غنم وکرل او ښه حاصل يې واخيست. ده غوښتل چې بل کال بيا هم غنم وکړي، مگر د کمون په هغه مخکۀ کې چې ده ته په حق رسېدلې وه د غنمو د بيا کرلو امکان نه وو. ځکه چې غنم په تازه مخکۀ او يا په داسي مخکۀ کې چې دوه کاله کښت نه وي پکښي سوی کرل کيږي. ډيرو خلکو دغه راز مخکي غوښتلې مگر د ټولو لپاره مخکۀ نه وه او د خلکو ترمنځ به د

مخکو پرسر دعوی دنگلی وي. شته منو خلکو د غنمو د کښت لپاره مخکي غوښتلې او نېستمنو کسانو به خپلي مخکي په اجاره ورکولې او په پيسو يې د سرکار د مالياتو غاړه ايستله. پاهوم غوښتل چې نور غنم وکړي نو د يوه کال لپاره يې مخکي په اجاره واخيستلې. ده زيات غنم وکړل او ښه حاصل يې واخيست. مگر دا مخکه له کلي څخه ډېره ليرې وه، او غنم بايد څه باندي لس ميله انتقال سوي وای. پاهوم وروسته متوجه سو چې ځيني دهقانان په بېلو بېلو ځايونو کي مخکي کړي او شته من کيږي. نو ده فکر وکړ چې د کمون څخه دباندې آزادي مخکي واخلي او ودانې ورباندې جوړي کړي. دا به نو بالکل جلا ژوند وي، ډېر به مزه داره او هر څه به سره نيژدې وي. ده د مخکو د قطعي رانيولو په باب څو څو ځله فکر وکړ.

ده په دې توگه درې کاله داسي گوزاره وکړه چې مخکي به يې اجاره کولې او غنم به يې پکښي کړل. هر کال به موسم تر هغه بل ښه وو او پاهوم ښي پيسې جمع کړې. ده ښايي په دغه توگه ښي گټي کړي وای مگر هر کال د نورو خلکو د مخکو اجاره کولو او د اجارې په مخکو پسي تلابن کولو سترې کړ. هر ځای چې به يوه ښه مخکه پيدا سوه دهقانانو به هجوم ور وور او ډېره ژر به له لاسه ووتله؛ نو که سري ډېره چالاکي کړي نه وای مخکه يې لاسته نه سواي راورلاي. په دريم کال داسي پېښه سوه چې ده او يوه دلالت له څو دهقانانو څخه د څر داسي مخکه اجاره کړه چې هغوی د وخته يوې کړې وه. کله چې د دوی تر منځ جنجال راپورته سو او دهقانان محکمي ته ولاړل نو فيصله د هغوی په گټه وسوه او د دوی خوارې عبث سوه. پاهوم فکر وکړ چې که دا دده خپله مخکه وای نو داسي به نه پېښېدله او دا دونه خواشيني به نه ورباندې تېرېدلای.

نو پاهوم، د خپله وسه سره سم، د مخکي په رانيولو پسي تلابن پيل کړ. په دې لړ کي پر يوه دهقان پېښ سو چې دوه زره شپږ سوه جريبه مخکه يې اخيستي وه مگر ستونزي يې ورسره پيدا کړي وې او غوښتل يې چې په ارزانه بيه يې بيرته وپلوري. پاهوم له هغه سره خبري وکړې، پر مخکه يې ښي چني ورسره وهلي او په پای کي يې پر پنځه لس سوه روبله جوړه سره وکړه؛ د دې پيسو يوه برخه يې نغدي ورکولې او نورې به يې وروسته ادا کولې. دوی نيژدې خبره سره خلاصه کړې وه چې، له قسمته، د پاهوم پر کور، د مخکو يو دلالت برابر سو، چې د اس لپاره يې اورېشو ته ضرورت درلود. دوی چای سره چينلي؛ چې د مخکو خبري يادې سوي. دلالت وويل چې هغه تازه د باشکيرانو (زياتره، د روسيې په جنوب او جنوب ختيځو سيمو کي، په کيږديو کي، اوسېدونکي، ترکي نژاده خلک ول ج) له سيمي څخه، چې ښه ليري پرته ده، راغلی دی او ده هلته شپږويشت زره جريبه مخکه يوازې په زر روبله ترلاسه کړه. پاهوم له دلالت څخه نورې پوښتنې هم وکړې او هغه ښي غوري خبري ورته وکړې. دلالت وويل چې د باشکيرانو له مشرانو سره اشنايي واچوي نو هر څه دي خپل دي. ما د سلو روبلو په ارزښت چيني او قاليني او يو څه چای، او هغو کسانو ته چې شراب يې چينل يو څه وایڼ ورکړل او په څه کم دوه سينته مي دوه جريبه مخکه ترلاسه کړه. دلالت پاهوم ته د مخکي قواله وښودله او په هغي کي ليکلي وه چې مخکه د سيند له څنگه پرته ده او هيڅ کښت کړونده نه ده پکښي سوي. پاهوم نورې پوښتنې هم ورڅخه وکړې او هغه ورته وويل:

هلته نورې دونه مخکي دي چې يو کال پياده پکښي گرځي نه يې سي ختمولای. دا ټولي مخکي د باشکيرانو د خلکو دي. خلک يې داسي ساده گان دي لکه پسونه؛ او مخکي دونه ارزانه دي چې ته وا وريا مي واخيستلې. پاهوم سوچ وکړ چې زه ولي په زر روبله يوازې شپږويشت سوه جريبه مخکه واخلم؛ او لا ځان تر پورونو هم لاندي کړم. که زه داپيسې په هغه سيمه کي ولگوم څه باندي لس چنده مخکه به تر لاسه کړم.

۵

پاهوم له زميندار څخه د لاري گودر پوښتنه وکړه او کله چې هغه معلومات ورکړل نو ده پخپله د باشکيرانو سيمي ته د تللو تياري وکړ. جايداد يې خپلي مېرمني ته پرېښود او له يوه نوکر سره روان سو. دوی، په لاره کي، په يوه ښارگوټي کي تم سول، او لکه څرنگه چې دلالت يا زميندار مشوره ورکړې وه، چای، وایڼ او ځيني نور سوغاتونه يې واخيستل. دوی څه باندي درې سوه ميله سفر وکړ او په اوومه ورځ يې ځانونه هغي سيمي ته، چې باشکيرانو کيږدې پکښي وهلي وې، ورسول. دا ريشتيا هم هغسي مخکي وې لکه هغه دلالت چې يې ده ته تعريف کړی وو. خلکو د رود پر غاړه په شنو مخکو کي، د کراستو په خېمو کي، ژوند کاوه. دوی نه يوي کوله او نه يې غمښنه ډوډی خوړله. آسونه يې په شنو ځمکو کي خوشي کړي وه او پکښي څرېدل. کورنگيان د خيمو شاته تړلي وه او مادياني به په ورځ کي دوه ځله ورتللي. مادياني يې لوشلي، شيدې به يې چينلي او پښيرونه به يې ورڅخه جوړول. نارينه وو يې شيرچای چينلي، غوښي يې خوړلي، تولکي يې وهلي او نور يې نو هيڅ نه کول. ټول په ځانونو ښه غښتلې او ښه خوشاله ول او ټول اوړی يې د هيڅ ډول کار په باره کي فکر قدر هم نه کاوه. دوی ډېر بېخبره وه، روسي ژبه يې هيڅ نه وه زده؛ مگر ډېر ښه او مهربانه خلک ول.

کله چې دوی پاهوم وليدی نو سمدستي ورباندې راټول سول. يو ترجمان يې پيدا کړ او پاهوم دوی ته وويل چې د يو څه مخکي په اخيستلو پسي راغلی دی. باشکيران ډېر خوشاله ښکارېدل؛ پاهوم يې يوې تر ټولو ښي خېمې ته بوت؛ هلته يې پر قالينه باندي پرتو بالښتانو باندي تکيه وکړه او نور باشکيران شاوخوا ورباندې را وگرځېدل. چای او پښي يې ورته راوړل. يو پسه يې ورته حلال کړ، او د پسه د غوښو غورمه يې ور پخه کړه. پاهوم له خپلي گادې څخه سوغاتونه را وايستل او پر باشکيرانو يې وويشل؛ ټولو ته يې د چاپو بستې ورکړې، او باشکيران ډېر خوشاله

سول. دوی په خپلو کي ښي ډبري خبري سره وکړي او بيا يې نو ترجمان ته وويل چې د دوی خبري ورته ترجمه کړي.

ترجمان ورته وويل چې دوی غواړي تاته ووايي چې ستا په ليدلو ډېر خوشاله سوي دي. دوی وايي دا زموږ رواج دی چې مور د خپل مېلمه د خوشالولو لپاره خپل ټول وس کوو او د هغه د سوغاتونو بدل ورکوو. تا مورته سوغاتونه راوړي دي. اوس نو راته ووايه چې زموږ په شته مني کي په څشي ډېر خوشاله کېږي چې مور هغه تاته درکړو.

پاهوم په جواب کي ورته وويل چې زما ستاسي مځکي بېخي ډبري خوښي سوي؛ زموږ پر مځکو باندي گڼه گونه زياته وي؛ ډېر زيات کښت ورباندي کېږي، او د مځکو زور وڅېږي. مگر تاسي ډبري پراخي مځکي او اورشوگاني لری چې ما په ژوند کي دومره ښي مځکي نه دي ليدلي.

ترجمان دا خبري ترجمه کړي. باشکيرانو يو گړی په خپلو کي خبري سره وکړي. پاهوم نه پوهېدی چې دوی څه وايي؛ مگر دونه پوه سو چې دوی ډېر زيات خوشاله ول؛ په لور آواز يې خبري کولي او خندل يې. وروسته کرار سول او پاهوم ته يې وکتل او ترجمان پاهوم ته د هغوی خبري داسي ترجمه کړي.

دوی زما څه غواړي چې تاته ووايم چې مور به ستا د سوغاتونو په بدل کي هرڅومره مځکه چې ته غواړي درکړو. بس ته يې په لاس را وښيه نور مځکه ستا سوه.

باشکيرانو يو ځل بيا خبري سره وکړي. پاهوم پوښتنه وکړه چې د دوی اختلاف پر څشي دی او ترجمان ورته وويل چې ځيني وايي دوی بايد د مځکي په باره کي له خپل مشر سره ورغېږي او پر خپل سر کار ونه کړي، او نور وايي چې د مشر را ستنېدلو ته بايد منتظر نه سو او له هغه سره سلامشوري ته هيڅ اړتيا نسته.

باشکيران لا په خپلو کي په خبرو ليگا ول چې له ليري يو سړی، چې د گيډري د پوست يوه لويه خولی يې پر سر وه، رابنکاره سو. دوی ټول چوپ سول او ودرېدل. ترجمان وويل چې دا پخپله زموږ مشر دی.

پاهوم سمدستي، هغه تر ټولو قېمتي چپنه او پنځه پونډه چای هغه ته په سوغات کي ورکړي. مشر سوغات ومانه او د عزت په ځای کي کښېناستی. باشکيرانو سمدستي هغه ته يو څه وويل. مشر يوه شېبه غوږ نيولی وو او بيا يې نو دوی ته د سر په اشاره وويل چې ټول چوپ سي؛ او پخپله يې په روسي ژبه پاهوم ته وويل:

بس همداسي به وکړو. هر څومره مځکه چې غواړي هغه خوښه کړه. مور ډبري مځکي لرو. پاهوم له ځان سره فکر وکړ چې زه څونه مځکه اخيستلای سم. زه بايد د معاملي د ښه تضمين لپاره يوه قواله ولرم. کله نو دوی به نن مځکه راکړي او سبا به وايي چې دا ستا نه ده.

ده په ډېر لور آواز وويل چې ستا له مهربانيه ډکو خبرو څخه مننه. تاسي ډبري مځکي لری او زه يوازې لږه مځکه غواړم. مگر زه غواړم په دې پوه سم چې کومه مځکه زما ده. دا به بهتره وي چې زما حصه را معلومه کړي. ځکه چې مرگ او ژوند د خدای په لاس دی؛ او ژوند په اعتبار نه دی. تاسي خو ښه خلک ياست. تاسي به يوه ټوټه مځکه راکړی خو ستاسي ماشومان به ورباندي پښېمانه سي.

مشر ورته وويل چې ستا خبره بالکل سمه ده. مور به يې تاته در وسپارو.

پاهوم وويل ما اورېدلي دي چې دلته د مځکو يو خريدار راغلی وو. او تاسي هغه ته هم يو څه مځکه ورکړي وه او هغه ستاسي سره قواله لاسليک کړي وه. زه غواړم چې د مځکي موضوع په هغه ډول فيصله سي.

مشر پوه سو او ورته وي ويل چې بلې په ډېره اساني به يې درسره فيصله کړو. مور کاتب لرو. هغه به ښار ته درسره ولاړ سي او قواله به درسره لاسليک کړي.

پاهوم پوښتنه وکړه چې د مځکي بيه به څومره وي؟ زموږ بيه هر وخت يوه ده. په ورځ کي زر روبله. پاهوم پوه نه سو.

يوه ورځ؟ دا څرنگه اندازه ده؟ دا به څو جريبه وي؟ مشر ويل مور يې په اندازه نه پوهېږو. مور يې د ورځي په اندازه خرڅوو. ته مور ته زر روبله راکړه او پر پښو روان سه. هر څومره مزل چې دي په يوه ورځ کي وکړ، هغه مځکه ستا ده.

پاهوم هک پک سو. ده ورته وويل چې په يوه ورځ کي خو سړی تر ډېره ځايه پوري تللای سي.

مشر وخنډل او ويل يې بس هغه مځکه به ستاوي. خو که له هغه ځايه څخه چې مزل دي پيل کړی وي، د لمر تر لوېدلو پوري، راستون نه سوي نو پيسی دي بايلودلی. مگر نو زه به دا خپل کړی مزل په څشي معلوموم؟

دا اسانه خبره ده. هر ځای چې ستا خوښ دی مور ستا سره هلته ځو او ستا تر راتلو پوري به درته منتظر يو. ستا سره به يو بېل درسره وي او هر ځای چې دي خوښ سو هغه ځای به نښاني کړي. پر هر ځای چې گرځېدلي هلته به يو غار کښي او ډبري به ورباندي ايردی. بيا به نو له يوه غار څخه تر بل پوري په مځکه کي يو خط کشوي. هر

څونه چې دې خوښه وي هغومره گرځېدلای سې خو له لمرلوېدو څخه مخکې به بیرته هغه ځای ته چې مزل دي ورڅخه پیل کړی دي را ستنېږي. هر څونه مزل چې دي کړی وي هغه ټوله مخکې ستا ده. پاهوم ډېر خوشاله سو. فیصله پر دې وسوه چې دا کار به سبا سهار وختي پیل کوي. دوی یو گری خبرې سره وکړي. یو څه پنیږ یې وخور، یو څه غوښي یې وخورلې، چای یې وچینلې او نور نو شپه سوه. دوی پاهوم ته، د خوب لپاره، له بڼکو څخه جوړ سوی بستر ورکړ او باشکیران سره تیت سول. دوی ژمنه وکړه چې سبا سهار وختي به پاڅېږي او تر لمرڅاته مخکې به ځانونه ټاکلي ځای ته رسوي.

۷

پاهوم د بڼکو څخه جوړ سوی بستر باندي وغځېدی مگر خوب یې ونه کړ. کړی شپه یې له ځان سره دا سوچونه کول چې دا به څونه پراخه مخکې وي چې دی به یې نښاني کړي. زه په یوه ورځ کې، په ډېره اسانۍ سره، پنځه ډېرش میله مزل کولای سم. اوس خو ورځې هم ډېرې اوږدې دي. او د پنځه ډېرشو میلو په منځ کې خو ډېره مخکې ځایېږي. بېکاره مخکې به خرڅه کړم او یا به یې دهقانانو ته په اجاره ورکوم؛ مگر هغه بڼه مخکې به پخپله وکړم. دوی جوړې غوايي به واخلم او دوه تنه نور کارگران به په کار وگومارم. تقریباً یوسل پنځوس ایکره مخکې به یوې کړم او باقي پاته دي د څارویو د څر لپاره وي.

پاهوم ټوله شپه وینس وو او، په مټي، د سپیده داغ څخه مخکې پریشانی یووړ. ایله سترگي یې پټې کړې وې چې یو خوب یې ولیدی. ده خوب لیدی چې په همدغه کیردۍ کې پروت وي او یو سړی له کیردۍ څخه دباندې له ځان سره خاندې. دی حیران سو چې دا به څوک وي. ولار سو او کتل یې چې د باشکیرانو مشر د کیردۍ مخې ته ناست دی او له خندا پر یوه او بل اړخ اوږي. پاهوم مشر ته ورنیژدې سو او پوښتنه یې ورڅخه وکړه چې پر څشي خاندې؟ مگر دی گوري چې مشر نسته او د مخکو هغه دلالت یې پر ځای ناست دی چې څو ورځې مخکې یې په خپل کور کې لیدلی او د دغو مخکو په باره کې یې معلومات ورکړي ول. پاهوم غوښتل له هغه څخه پوښتنه وکړي چې دلته کله راغلی یې؟ مگر گوري چې دلالت نسته بلکه هغه دهقان دی چې څو کاله مخکې د ده کورته ورغلی وو او د وولگا د سیند پر غاړه یې د مخکو په باب معلومات ورکړي وه. وروسته یې ولیدل چې هغه دهقان هم نه دی بلکه شیطان دی چې هم بڼونگري لري او هم بڼکرونه لري او د کیردۍ مخې ته ناست دی او په کت کت خاندې او مخې ته یې یو سړی دی چې پښې یې لوڅې دي او پرمخې پروت دی؛ یوازي پرتوگ او کمیس یې اغوستي دي. پاهوم په دې فکر کې وو چې د شیطان مخې ته دا پروت سړی څوک دی. که گوري چې هغه سړی مړ دی او هغه پخپله دئ دی. ډېر سخت وپېږدی او له خوبه را پاڅېدی.

له ځان سره یې وویل چې سړی په خوب کې هم عجایب شیان ویني.

له کیردۍ څخه دباندې یې وکتل؛ سپېدې چاودلي وې.

له ځان سره یې وویل، اوس یې نو باید را کښېنوم. مور باید په کار پیل وکړو.

دی را پاڅېدی. خپل نوکر یې، چې په گادۍ کې ویده وو، را وینس کړ. هغه ته یې وویل چې گادۍ تیاره کړي او په باشکیرانو پسې به روان سو.

ده وویل اوس نو وخت پوره دی باید چې د مخکې په اندازه کولو پسې روان سم.

باشکیران را پاڅېدل، سره غونډ سول، مشر یې هم راغی. وروسته یې پنیږ سره وخور او پاهوم ته یې هم د چایو ست وکړ مگر هغه نه غوښتل چې نور هم منتظر سي.

ده وویل که څو نو خوبه. دغه یې وخت دی.

۸

باشکیران تیارسول او ټول وځوځېدل. ځیني پر آسونو سپاره سول او ځیني په گاديو کې کښېنستل. پاهوم، له خپل نوکر سره، په کوچنۍ گادۍ کې سپور سو او یو بېل یې ورسره واخیست. کله چې دوی هغه ټاکلي ځای ته ورسېدل نو ایله د اسمان کناري سړي سوي وي او د لمر څاته وخت وو. دوی یوې غونډۍ ته، چې باشکیرانو شیخان بلله، پورته سول او له آسونو او گاديو څخه کښته سول او پر یوه ځای سره غونډ سول. مشر، پاهوم ته راغی او د میدان خواته یې خپل لاس اوږد کړ.

ده وویل دا ټوله مخکې چې، ستا سترگي لیدل کوي، زموږ ده. ستا چې هره برخه خوښه وي هغه اخیستلای سي.

د پاهوم سترگي له خوښه وځلېدې. ټوله داسې مخکې وه چې تر اوسه نه وه کرله سوي او د لاس د اورغوي په څېر هواره وه؛ د کوکنارو د تخم په څېر توره وه او په ځینو ځایونو کې، چې یو څه کښته وه، شنه واښه د سړي تر څیگره رسېدل.

مشر د گیدري له پوست څخه جوړه سوي خولۍ پر مخکې کښېنودله او وي ویل: دغه به د پیل ځای وي. له دغه ځایه به روانېږي او بیرته به دغه ځای ته راگرځي. هر څونه چې وگرځېدلي هغه مخکې به ستاوي.

پاهوم خپلې پیسې را وایستلې او د مشر په خولۍ کې یې واچولې. بیا یې نو خپل بالاپوښ وایست او په بي لستونو جاکټ کې پاته سو. کمربند یې پر ملا باندي بڼه ټینګ کړ؛ د ډوډۍ یوه وړه کڅوره یې د جاکټ د مخ په جیب کې واچوله، د اوبو یو لوبڼی یې په کمربند پوري وتاړه، د موزو تنۍ یې ټینګې کړلې، له خپل نوکر څخه یې بېل

واخيست او مزل يې پيل كړ. يو گړی يې چورت وواهه چې له کومي خوا يې پيل کړي. هره خوا چې يې کتل زړه به يې ورڅخه يووړ.

بالاخره يې فيصله وکړه چې مهمه نه ده. زه به د لمرخاته خواته روان سم. مخ يې ختيځ ته واړاوه. لاسونه او پښې يې سره کش کړل او د لمر ختلو ته منتظر سو. پاهوم له ځان سره وويل چې وخت بايد ضايع نه کړم. ځکه چې لمر لا نه وي تود سو، قدم وهل يو څه اسانه وي. لمر لا سم راپورته سوې نه وو چې پاهوم بېل پر اوږه واخيست او له غونډۍ څخه کښته سو. پاهوم نه ډېر چټک او نه ډېر کرار روان وو. زر ميتره چې ولاړ نو ودرېدی. يو غار يې جوړ کړ او تير يې ورباندي کښېښودلې چې ښه معلومه وي. روان سو او چې يو څه يې پښې وغوړېدلې نو قدم يې چټک کړ. پاهوم داسې اټکل وکړ چې درې ميله قدم به يې وهلی وي. تودوخه وار په وار زياتېدله. پاهوم خپل جاکټ وايست، پر اوږو يې واچاوه او تگ ته يې دوام ورکړ. تودوخه نوره هم پسي ډېره سوه. پورته يې لمر ته وکتل. د ډوډۍ د خوړلو وخت وو.

له ځان سره يې وويل چې يوه دوره مي ختمه کړه. مگر زه بايد درې چنده نور ولاړ سم. اوس لا د ستنېدلو لپاره بېخي وختي دی. زه مي بايد موزي وباسم. پر مځکه کښېښستی او موزي يې وايستلې او په کمربند پوري يې وتړلې او بيا روان سو. لوڅي پښې تگ يو څه اسانه وو.

پاهوم له ځان سره وويل چې زه بايد درې ميله نور هم ولاړ سم او بيا نو کين ته تاو سم. دا ډېره ښه مځکه ده او سړی ورڅخه تېرېدلای نه سي. دی چې هر څونه مخته تللی، مځکه په هغه اندازه نوره هم ښکلې کېدله. پاهوم يو څه نور هم مخته ولاړ او کله چې يې شاته وکتل نو غونډۍ ايله ښکارېدله او پر غونډۍ باندي ولاړ کسان داسې ښکارېدله لکه تور ميريان. کله چې يې لمر ته وکتل نو داسې ورته ښکاره سوه چې د لمر سترگه ډېره ځلېدله. پاهوم له ځان سره وويل چې زه لکه چې پر دې لوري ډېر زيات راغلی يم او اوس بايد وگرځم؛ ځکه چې هم مي خولي کړي دي او هم تری يم.

دی ودرېدی او يو لوی غار يې جوړ کړ او د ډبرو کوټه يې ورباندي جوړه کړه. د اوبو لوشی يې راخلاص کړ او اوبه يې وچېښلې او کين لورته تاو سو. ښه ډېر مزل يې وکړ، وابنه ډېر لور وه او تودوخه زياته سوي وه. پاهوم سترې سو. لمر ته يې وکتل؛ غرمه وه. فکر يې وکړ چې زه بايد استراحت وکړم. پاهوم کښېښستی، يو څه ډوډۍ يې وخوړله او يو څه اوبه يې وچېښلې، مگر پر مځکه ونه غزېدی ځکه بېرېدی چې که وغزېدی هسي نه چې خوب ور سي. له يو گړي ناستي وروسته بېرته روان سو. په لومړي سر کي يې ښه اسانه گامونه پورته کول. ډوډۍ يو څه قوت ورکړی وو؛ مگر تودوخه ډېره بده زياته سوه او پر ده باندي خوب غلبه وکړه. بيا يې هم تگ ته دوام ورکړ او له ځان سره يې ويل چې يو ساعت پر ځان باندي خوارې تېره کړه کړه ټول ژوند به دي آرام وي.

پر دې خوا باندي يې هم ډېر زيات تگ وکړ او چې اوس به نو کيني خواته را گرځېدی يو ژور ځای يې په نظر ورغی چې ډېر زيات شنه وابنه پکښې ولاړ وه. پاهوم فکر وکړ چې دا خو د پرېښودلو ځای نه دی او اوبه مي تر هغه ځايه رسوي. نو دی د هغه ډب خواته ورغی او د هغه پر څنگ يې يو غار جوړ کړ. پاهوم د غونډۍ خواته وکتل. تودوخه ډېره زياته سوي وه. مځکه داسې ښکارېدله لکه ټوله چې ريرېدي او د گرمی له امله په غبار کي د غونډۍ خلک چندانې نه ښکارېدل.

پاهوم له ځان سره فکر وکړ چې پر دې اړخ ډېر زيات تللی دی او بايد چې دا برخه يو څه را لنډه کړي. دی پر دې اړخ يو څه مخته ولاړ او چټک گامونه يې واخيستل. لمر ته يې وکتل؛ لمر د لوېديځ خواته روان وو. او ده ته د مځکي پر دريم اړخ باندي دوه ميله نوره لاره پاته وه، او له خپل هدف څخه لس ميله ليري وو. ده فکر وکړ چې نه! که څه هم چې د غونډۍ پر لور حرکت به زما د مځکي نقشه خرابه کړي خو بايد چې مستقيم حرکت وکړم. نو پاهوم په ډېره چټکۍ يو غار جوړ کړ او د غونډۍ پر لور روان سو.

۹

پاهوم مستقيماً د غونډۍ پر لور رهي سو، مگر په مشکله يې گامونه اخيستل. تودوخي يې کار ورکړی وو. لوڅي پښې يې پر مځکه باندي خور سوې او زخمي سوې وې او ورنونو يې چندانې انډيوالي نه ورسره کوله. ده غوښتل چې استراحت وکړي مگر دا ممکنه نه وه ځکه چې دی بايد تر لمر لوېدلو مځکي غونډۍ ته ورسېږي. لمر هېچا ته انتظار نه باسي او هغه وار په وار لوېدلو ته نيژدې کېدی.

ده له ځان سره فکر وکړ چې کشکي خو دونه ليري نه وای تللی! اوس مي لکه چې په لوی لاس پر ځان باندي ناوخته کړم.

ده يوځل غونډۍ او يو ځل لمر ته وکتل. له هدف څخه اوس هم ډېر ليري وو او لمر، لوېدلو ته بېخي نيژدې وو. پاهوم قدم واهه، د ده لپاره تگ کول ډېر گران وه مگر بيا يې هم کونښن کاوه چې چټک چټک گامونه پورته کړي. پر ځان يې ډېر زور راووست مگر له ټاکلي ځای څخه ډېر ليري وو. په ځغاسته يې پيل وکړ او خپل جاکټ يې

و غورځاوه، موزې يې و غورځولې، د اوبو لوبڼې يې و غورځاوه، خولې يې و غورځوله او يوازي بېل ورسره پاته سو چې ده به تكيه پر كوله.

له ځان سره يې فكر وكړ چې زه بايد څه وكړم؟ ما په ډېر حرص هر څه تباه كړل. زه له لمر لوېدلو څخه مخكې ځان غونډۍ ته نه سم رسولای.

دې وېرې يې ساه نوره هم لنډه كړه. پاهوم په ځغاسته روان وو او په خولو كې خيشت كميس او پرتوك يې ورپورې نښتي وه. خوله يې وچه سوه، او په سينه كې يې داسې دربې وو لكه د گگر سوتك چې پورته كښته كېږي. زړه يې درېدې او ورنونه يې داسې سست سول لكه د ده چې نه وي. پاهوم وېرې واخيست، هسي نه چې له تندي او ستريا څخه مړ سي.

سره له هغه چې له مرگ څخه بېرېدې بيا هم درېدلای نه سواى. ده ويل چې كه تر دونه زياتې ځغاستې وروسته اوس ودرېږم نو دوى به مې احمق وبولي. بيا يې هم وځغستل او د باشكيرانو نارې يې واورېدې چې ده ته يې رغوڼه وركول او د هغوى نارو يې په زړه كې نوره لمبه هم بله كړه. ده خپل وروستى طاقت سره را غونډ كړ او ويې ځغستل.

لمر لوېدلو ته نيژدې وو او په سره شفق كې داسې ښكارېدې لكه په وينو كې چې غوټه سوى وي. اوس يې نو د لوېدلو وخت وو. لمر ډېر كښته سوى وو مگر پاهوم هم خپل هدف ته نيژدې سوى وو. د غونډۍ پر سر ولاړو خلكو لاسونه ورته ښورول. ده د باشكيرانو د مشر، د گيډري د پوستكې، خولې ليدله چې پر مخكې پرته او له پيسو ډكه ده. مشر پر مخكې باندي ناست وواو ده ته يې اړخ وركړولى وو. پاهوم ته د تيري شپې خوب وړ په ياد سو. ده فكر وكړ چې مخكې خو ډېره ده؛ مگر خداى به ما پرېږدي چې زه ژوند ورباندي وكړم؟ ما خپل ژوند له لاسه وركړ، ما ژوند بايلود مگر افسوس! چې هدف ته ونه رسېدم.

پاهوم لمر ته وكتل او هغه مخكې ته رسېدلى وو. يوه ځنډه يې د وخته پټه سوى وه. ده په خپل ټول باقي پاته زور سره منډه وكړه خپل بدن يې مخي ته واچاوه مگر ورنونو يې دونه ملگرتوب نه كاوه چې له لوېدلو څخه يې را وگرځوي. پاهوم چې ځان څرنگه غونډۍ ته ورساوه، يو ناڅاپه تياره سوه. ده پورته وكتل؛ لمر د وخته لوېدلى وو. يوه لويه چيغه يې له خولې ووتله: ټول زحمت مې اوبو يووړ. ده فكر وكړ چې بايد ودرېږي، مگر بيا يې هم د باشكيرانو نارې اورېدلې او فكر يې وكړ چې سره له هغه چې ماته به لمر نه معلومېږي مگر د غونډۍ له سره څخه به ښكاري. ده يوه اوږده ساه واخيستله او د غونډۍ پر لور يې منډه كړه. لمر لا اوس هم ولاړ وو او ده د غونډۍ پر سر د مشر خولې وليده. مشر ورته ناست وو، خنډل يې او ده ته يې اړخ وركړولى وو. پاهوم ته بيا هم خپل ليدلى خوب وړ په زړه سو او چيغه يې كړه. ورنونو يې كار پرېښود. دى ولوېدلى او لاسونه يې خولې ته ورسېده.

مشر ويل او ده! څه زبردسته سړى دى، ډېره زياته مخكې يې تر لاسه كړه. د پاهوم نوكر په ځغاسته ورته راغى او د راپورته كولو هڅه يې وكړه؛ مگر د هغه له خولې څخه وينې تويېدلې. پاهوم مړ وو!

باشكيرانو ژبې تر غاښو لاندي كړي او د هغه پر مړينه يې خواشيني ښكاره كړه. د پاهوم نوكر د هغه بېل را واخيست، قبر يې ورته جوړ كړ او پاهوم يې پكښې ښخ كړ. دا د ده له سر څخه تر پښو پورې شپږ فوټه مخكې وه چې ده ضرورت ورته درلود.

پاى